.3

כט והיה כי יביאך יהוה אלהיך אל־
הארץ אשר־אתה בא־שמה לרשתה ונתתה את־הברכה
ל על־הר גרזים ואת־הקללה על־הר עיבל: הלא־המה בעבר
הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה
לא מול הגלגל אצל אלוני מרה: כי אתם עברים את־הירדן
לבא לרשת את־הארץ אשר־יהוה אלהיכם נתן לכם וירשתם
לב אתה וישבתם־בה: ושמרתם לעשות את כל־החקים ואת־
א המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום: אלה החקים
והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן יהוה
אלהי אבתיך לך לרשתה כל־הימים אשר־אתם חיים על־
ב האדמה: אבד תאבדון את־כל־המקמות אשר עבדו־שם
הגוים אשר אתם ירשים אתם את־אלהיהם על־ההרים
ג הרמים ועל־הגבעות ותחת כל־עץ רענן: ונתצתם את־
מזבחתם ושברתם את־מצבתם ואשריהם תשרפון באש
ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את־שמם מן־המקום ההוא:
ד לא־תעשון כן ליהוה אלהיכם: כי אם־אל־המקום אשר־יבחר
ה יהוה אלהיכם מכל־שבטיכם לשום את־שמו שם לשכנו
ו תדרשו ובאת שמה: והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת
מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרת
ז בקרכם וצאנכם: ואכלתם־שם לפני יהוה אלהיכם ושמחתם
בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יהוה אלהיך:
ח לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל־הישר
ט בעיניו: כי לא־באתם עד־עתה אל־המנוחה ואל־הנחלה
י אשר־יהוה אלהיך נתן לך: ועברתם את־הירדן וישבתם
בארץ אשר־יהוה אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל־
יא איביכם מסביב וישבתם־בטח: והיה המקום אשר־יבחר יהוה
אלהיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל־אשר אנכי
מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם
יב וכל מבחר נדריכם אשר תדרו ליהוה: ושמחתם לפני יהוה
אלהיכם אתם ובניכם ובנתיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי
יג אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם: השמר לך פן־
יד תעלה עלתיך בכל־מקום אשר תראה: כי אם־במקום אשר־
יבחר יהוה באחד שבטיך שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל
אשר אנכי מצוך:

.7

בעל ״קול התור״, תלמיד הגר״א, מבאר, כי הכח של קדושת ירושלים לוה את בני ישראל בכל הדרך בה הלכו ממצרים עד ירושלים, ואמר בשם הגר״א כי דבר זה מרומז מפורש בפסוק: ״הלך וקראת באזני ירושלים לאמר, כה אמר ה׳ זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה״ (ירמיהו ב-ב). לפי הדרש, כוונת ״ירושלים״ בפסוק זה היא על כנסת ישראל בכללה, אמנם אין מקרא יוצא מידי פשוטו, ולפי הפשט נאמר זה על ירושלים, שהיא הלכה אחרי ה׳ במדבר, היינו - כח הקדושה של ירושלים כאמור, ודרגת קדושת ירושלים היא במ״ט שערי קדושה כשהיא מחוברת לירושלים של מעלה, בזמן שהיא בנויה ככתוב: ״ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו״. (תהלים קכב-ג).

עפ״י כל המבואר נראה את הקשר הנעלה והנשגב שבין מצות ספירת העומר, מתן תורה, וקדושת ירושלים, וזאת היא גם הכוונה מה שאנו אומרים בתפילת רבש״ע של ספירת העומר: ״ולטהרנו ולקדשנו בקדושה של מעלה״, היינו ירושלים של מעלה.

עפ״י סוד הקבלה, המטרה העקרית של כל הפעולות והתפלות האלו היא: העלאת כנסת ישראל, שהיא שכינתא תתאה, לדרגת הקדושה של ירושלים של מעלה. בעל ״קול התור״ תלמיד הגר״א מוסיף גם רמזים נפלאים ברעיון זה: ״כנסת ישראל״, ״ירושלים של מעלה״, ״ספירת העומר״, כל אחת מהן עולה בחשבון גימטריאי אחד.

ימי הספירה איפא, הם הימים המסוגלים ביותר להתעלות בקדושה אך לעומת זאת הם גם רגישים יותר להתדבקות הקליפות

כיא כלל ידוע הוא, שכל המקודש ביותר הן במקום, הן בזמן, בכל נושאי הקדושה - עלול להפגע יותר ע״י הסטרא אחרא, שיונקת את חיותה רק מהקדושה. וזהו הטעם שבימי הספירה צריכים להזהר יותר ממגע עם חברותא רעה ומדברי סכנה, זולת שני ימים מסוימים בימי הספירה שאין הקליפה יכולה לשלוט בהם, והם יום ״העשרים בעומר״ ויום ״הארבעים ושנים בעומר״ כידוע ליודעי חן (שני הימים האלה נתונים בשילובים של קו הרחמים, כי בעומר יסוד דתפארת, מ״ב בעומר מלכות דיסוד) ועובדה היסטורית מופלאה היא, שתלמידי הגר״א, ביום ״העשרים בעומר״, בזמן תחלת פעולתם הכבירה ביסוד הישוב בירושלים בשנת תקע״ב, אותה שנה שבה הניחו את היסוד של ״בית מדרש אליהו״ על שם רבנו הגר״א בירושלים ראו ברוח קדשם, שנפתח החלון הראשון במחיצת הברזל להחזרת החבור של זכות אבות, שהיי נפסק מאז זמן חורבן בית המקדש.

.3

רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התורה נדרשת

(יג) ושני כתובים המכחישים זה את זה, עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם:

יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים: הוא היה אומר עז פנים לגיהנם, ובשת פנים לגן עדן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך לעשות רצונך בלבב שלם:

אשר יבחר וגו׳ מכל שבטיכם

וגו׳ וכתוב אחד אומר (שם) באחד שבטיך. בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם (דה״א כא) ויתן דויד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות. והלא לא נקנה אלא בחמשים שנאמר (ש״ב כד) ויקן דוד את הגרן והבקר בכסף שקלים חמשים. מה ת״ל שש מאות אלא שהיה דמיו שש מאות זהובים. ונתן נ׳ מכל שבט ושבט נמצא משלו נ׳ לבד על שבט יהודה. נמצא ב׳ הכתובים כאחד. באחד שבטיך וכל שבטיכם. ר׳ נחמיה אומר דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר צריכין להביא ראיה ממקומות אחרים. וכה״א (משלי לא) היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה.

.6

והיה אם שמוע תשמעו. (סוכה מו) אם תשמע בישן תשמע בחדש וכן (דברים ח) והיה אם שכוח תשכח אם התחלת לשכוח סופך שתשכח כולה. כתיב במגילה אם תעזבני יום יומים אעזבך: מצוה אתכם היום. שיהיו עליכם חדשים כאלו שמעתם בו ביום (ספרי): לאהבה את ה׳. שלא תאמר הרי אני לומד בשביל שאהיה עשיר בשביל שאקרא רב בשביל שאקבל שכר אלא כל מה שתעשה עשה מאהבה וסוף הכבוד לבא: ולעבדו בכל לבבכם. עבודה שהיא בלב וזו היא תפילה שהתפלה קרוי עבודה שנ׳ (דניאל ו) אלהך די אנת פלח ליה בתדירא וכי יש פולחן בבבל אלא על שהיה מתפלל שנ׳ (שם) וכוין פתיחן ליה וגו׳ וכן בדוד הוא אומ׳ (תהלים קמא) תכון תפלתי קטרת לפניך: בכל לבבכם ובכל נפשכם. והלא כבר הזהיר בכל לבבך ובכל נפשך אלא אזהרה ליחיד אזהרה לצבור:

.8

והנה באמת מה שחידש דוד הע״ה דברים אלו מן הכתובים, אין בזה חכמה נפלאה שראויה להתעלם מעין הגדולה של אדונינו שמואל הע״ה וכל חכמי הדור ההוא, לכן י״ל כיון דבאמת נתעלם דבר זה מהם והשיגו דוד הע״ה לבדו נעשה מזה הכרח גדול לומר שהמלוכה הנלמדת עם בנין בהמ״ק היא ראויה לדוד הע״ה, כי כמו שבהמ״ק רק הוא השיג מקומו מן הכתובים, כן המלוכה הוא לבדו ישיג אותה, וראויה אליו מאחר דשימת מלך ובנין בהמ״ק תלוים זה בזה,

.10

והנצח, ״זו ירושלים. וההוד, זו ביהמ״ק״ (שם).

תכונת עמדתם של ישראל היא מושלמת בהיותה ממולאה בעז מלכותם. באפן הראוי להם להתעלות כפי ערכם. בתור עם גדול וקדוש, עם חכם ונבון, כשהם לעצמם. העז הלאומי של המלוכה מקושר עם ירושלים, ששם יש בו כסאות לבית דוד. החוסן הלאומי הישראלי פגש בדרכו מכשולים רבים, ועוד הוא עלול לפגש, וכולם ינצח בעז ד׳ ויעמד לנצח. נבדל מזה הוא רוח ד׳ אשר על ישראל, שהוא עתיד להיות לאור עולם. בו אין תכונת הפגישה של התנגשות להתפשט בכחו, כי לא נצטוינו לשאת חרב ומלחמה ולקרא בשם ד׳ לעמים לא ידעוהו, כי אם כאשר יגדל שם ישראל, ועמים רבים יראו את ההוד והתפארת הקדושה, ושלום העולמים הנמשך מהוד דעות נשגבות כאלה, שבהם רפודה קדושתן של ישראל, בלא פגישה של התנגשות, ובלא התגברות, ירוצו לבקש את ד׳ אלהי ישראל. א״כ ביהמ״ק, מקום האורה, לא בנצח יתגבר, לא בהוראת נצוח, המורה התגברות של פגישה על ההתנגדות, כ״א בהוד הנתון עליו, ברוח החן והקדושה, לפניו יכרעו איים, ועמים רבים יבקשו פני ד׳ בהר ציון, ע״פ תביעה הבאה מהכרה פנימית מצדם, שזהו ערך פעולת ההוד. כהוד מלכות הנתון על מלך רב צדק ואביר חכמה, שמאהבה ורוממות נפש ירוצו הכל להכנס תחת דגלו.

דוד מלך ישראל חי וקים. מלכות בית דוד היא יסוד לאומה הישראלית. בזה שהיא הולכת עם הנהגת מלכות שמים הדבוקה באומה בכללה לדורותיה. והיא נושאת עיניה למרחוק ליסודו של עולם. וגם את הליכות הצדק והמשרים היא דנה ע״פ מדת הנצח והאחרית הגדול שיש לכללות כנסת ישראל בעולם. לא ע״פ ההוה לבלבד. המרכך לפעמים את הלב מפני המראה של השעה. מפני שאינו יודע אחרית דבר. זאת היתה המעלה העליונה של דוד. שהיה לבבו שלם עם ד׳. ועל כן היתה מלכות

בית דוד ביסודה דבקה לנבואה. ועשה כל מעשה ע״פ עצת ד׳ הנשגבה. כי לא ממלכת שעה היא כי־אם ממלכת עולמים. ששינויי הזמנים והדורות לא ישלטו עליה.

9

מה פעלת בדורם של עזרא ונחמיה, מעולי בבל. אתה, איוב, בעשרך ובהשפעתך יכולת להחיש את תהליך ישוב הארץ ובנין בית־המקדש. ברם, אזנך אטומה היתה ולא קלטה את הזעקה ההיסטורית של האומה. לא יצאת בסערת־מחאה נגד הסנבלטים, השומרונים ושאר שונאי־ישראל אשר רצו להחריב את הישוב ולכבות את זיק התקוה האחרון של עם ה׳. מה עשית בשעה שעולי הגולה קראו ממעמקי־סבל ויאוש: ״כשל כח הסבל והעפר הרבה ואנחנו לא נוכל לבנות בחומה״ ; ישבת בחיבוק־ידים ; לא השתתפת בסבלם של הלוחמים למען היהדות, ארץ ישראל והגאולה ; מעולם לא הבאת קרבן אחד לטובתם. רק לשלומך וטובתך דאגת כל הימים, ורק למענך התפללת

הקב״ה אומר לחברי איוב: ״ועתה קחו לכם שבעה פרים ושבעה אילים ולכו אל עבדי איוב והעליתם עולה בעדכם ואיוב עבדי יתפלל עליכם״. הנני מנסה את איוב עוד הפעם. ״יבחן נא בפומבי ; היודע הוא להתפלל עתה על הזולת ולהשתתף בסבלו ; הלמד דבר־מה בשעת פורעניות וחרון־אף ; האם סיגל לעצמו מטבע חדשה של התפילה הכוללת המקיפה את הרבים ; אם יתחנן בעדכם, אז תבוא גאולתו וגם גאולתכם — ״כי אם פניו אשא״. אז תדעו, כי איוב נפדה מן המיצר האיגואיסטי ונכנס למרחב הסימפטיה עם הציבור וההצטרפות לזולת, וכי ההתבדלות הופקעה, ובמקומה הופיעה ההתחברות.

נחמיה ה׳

ט ויאמר לא־טוב הדבר אשר־אתם עשים
י הלוא ביראת אלהינו תלכו מחרפת הגוים אויבינו: וגם־
אני אחי ונערי נשים בהם כסף ודגן נעזבה־נא את־המשא
יא הזה: השיבו נא להם כהיום שדתיהם כרמיהם זיתיהם
ובתיהם ומאת הכסף והדגן התירוש והיצהר אשר אתם
יב נשים בהם: ויאמרו נשיב ומהם לא נבקש כן נעשה כאשר
אתה אומר ואקרא את־הכהנים ואשביעם לעשות כדבר
יג הזה: גם־חצני נערתי ואמרה ככה ינער האלהים את־כל־
האיש אשר לא־יקים את־הדבר הזה מביתו ומיגיעו וככה
יהיה נעור ורק ויאמרו כל־הקהל אמן ויהללו את־יהוה

ז, מסכת זבחים נד

דרש רבא מאי דכתיב °וילך *דוד ושמואל וישבו בנויות ברמה וכי מה ענין נויות אצל רמה אלא שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנויו של עולם אמרי כתיב °וקמת ועלית אל המקום *מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוהה מכל ארצות לא הוו ידעי ג) דוכתיה היכא אייתו ספר יהושע בכולהו ג) כתיב °וירד ועלה הגבול ותאר הגבול בשבט בנימין ועלה כתיב וירד לא כתיב אמרי ש״מ הכא הוא מקומו סבור למבנייה בעין עיטם דמדלי אמרי ד) ניתתי ביה *קליל כדכתיב °ובין כתפיו שכן ה) ואיבעית אימא גמירי דסנהדרין בחלקו דיהודה ושכינה בחלקו דבנימין ואי מדלינן ליה מתפליג טובא מוטב דניחותי ביה פורתא כדכתיב ובין כתפיו שכן ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב °כי קנאת ביתך אכלתני וכתיב °זכור ה׳ לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה׳ וגו׳ אם אבא ו) באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה׳ וגו׳ הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדה יער באפרתה *זה יהושע דקאתי מאפרים מצאנוה בשדה יער זה בנימין דכתיב °בנימין זאב יטרף:

2. נחמיה א׳

והם עבדיך ועמך אשר פדית בכחך הגדול
יא ובידך החזקה: אנא אדני תהי נא אזנך־קשבת אל־תפלת
עבדך ואל־תפלת עבדיך החפצים ליראה את־שמך
והצליחה־נא לעבדך היום ותנהו לרחמים לפני האיש
הזה ואני הייתי משקה למלך:

נחמיה ב׳

ח ואגרת אל־אסף
שמר הפרדס אשר למלך אשר יתן־לי עצים לקרות את־
שערי הבירה אשר־לבית ולחומת העיר ולבית אשר־אבוא
ט אליו ויתן־לי המלך כיד־אלהי הטובה עלי: ואבוא אל־
פחות עבר הנהר ואתנה להם את אגרות המלך וישלח
י עמי המלך שרי חיל ופרשים: וישמע סנבלט
החרני וטוביה העבד העמני וירע להם רעה גדלה אשר־
בא אדם לבקש טובה לבני ישראל:

המשך נחמיה ב׳

יז ואומר אלהם אתם ראים הרעה אשר אנחנו בה
אשר ירושלם חרבה ושעריה נצתו באש לכו ונבנה את־
יח חומת ירושלם ולא־נהיה עוד חרפה: ואגיד להם את־יד
אלהי אשר־היא טובה עלי ואף־דברי המלך אשר אמר־לי
יט ויאמרו נקום ובנינו ויחזקו ידיהם לטובה: וישמע
סנבלט החרני וטביה העבד העמוני וגשם הערבי וילעגו
לנו ויבזו עלינו ויאמרו מה־הדבר הזה אשר אתם עשים
כ העל המלך אתם מרדים: ואשיב אותם דבר ואומר להם
אלהי השמים הוא יצליח לנו ואנחנו עבדיו נקום ובנינו
ולכם אין־חלק וצדקה וזכרון בירושלם:

נחמיה ג׳

לג ויהי כאשר שמע
סנבלט כי־אנחנו בונים את־החומה ויחר לו ויכעס הרבה
לד וילעג על־היהודים: ויאמר ׀ לפני אחיו וחיל שמרון ויאמר
מה היהודים האמללים עשים היעזבו להם היזבחו היכלו
ביום היחיו את־האבנים מערמות העפר והמה שרופות:
לה וטוביה העמני אצלו ויאמר גם אשר־הם בונים אם־יעלה
לו שועל ופרץ חומת אבניהם: שמע אלהינו כי־היינו בוזה
לז והשב חרפתם אל־ראשם ותנם לבזה בארץ שביה: ואל־
תכס על־עונם וחטאתם מלפניך אל־תמחה כי הכעיסו
לח לנגד הבונים: ונבנה את־החומה ותקשר כל־החומה עד־
חציה ויהי לב לעם לעשות:

נחמיה ד׳

א ויהי ׀ כאשר שמע סנבלט וטוביה והערבים והעמנים
והאשדודים כי־עלתה ארוכה לחמות ירושלם כי־החלו
ב הפרצים להסתם ויחר להם מאד: ויקשרו כלם יחדו לבוא
ג להלחם בירושלם ולעשות לו תועה: ונתפלל אל־אלהינו
ד ונעמיד משמר עליהם יומם ולילה מפניהם: ויאמר
יהודה כשל כח הסבל והעפר הרבה ואנחנו לא נוכל
ה לבנות בחומה: ויאמרו צרינו לא ידעו ולא יראו עד אשר־
ו נבוא אל־תוכם והרגנום והשבתנו את־המלאכה: ויהי
כאשר־באו היהודים הישבים אצלם ויאמרו לנו עשר פעמים
ז מכל־המקמות אשר־תשובו עלינו: ואעמיד מתחתיות
למקום מאחרי לחומה בצחחיים ואעמיד את־העם למשפחות
ח עם־חרבתיהם רמחיהם וקשתתיהם: וארא ואקום ואמר
אל־החרים ואל־הסגנים ואל־יתר העם אל־תיראו מפניהם
את־אדני הגדול והנורא זכרו והלחמו על־אחיכם בניכם
ובנתיכם נשיכם ובתיכם:

בצחיחים